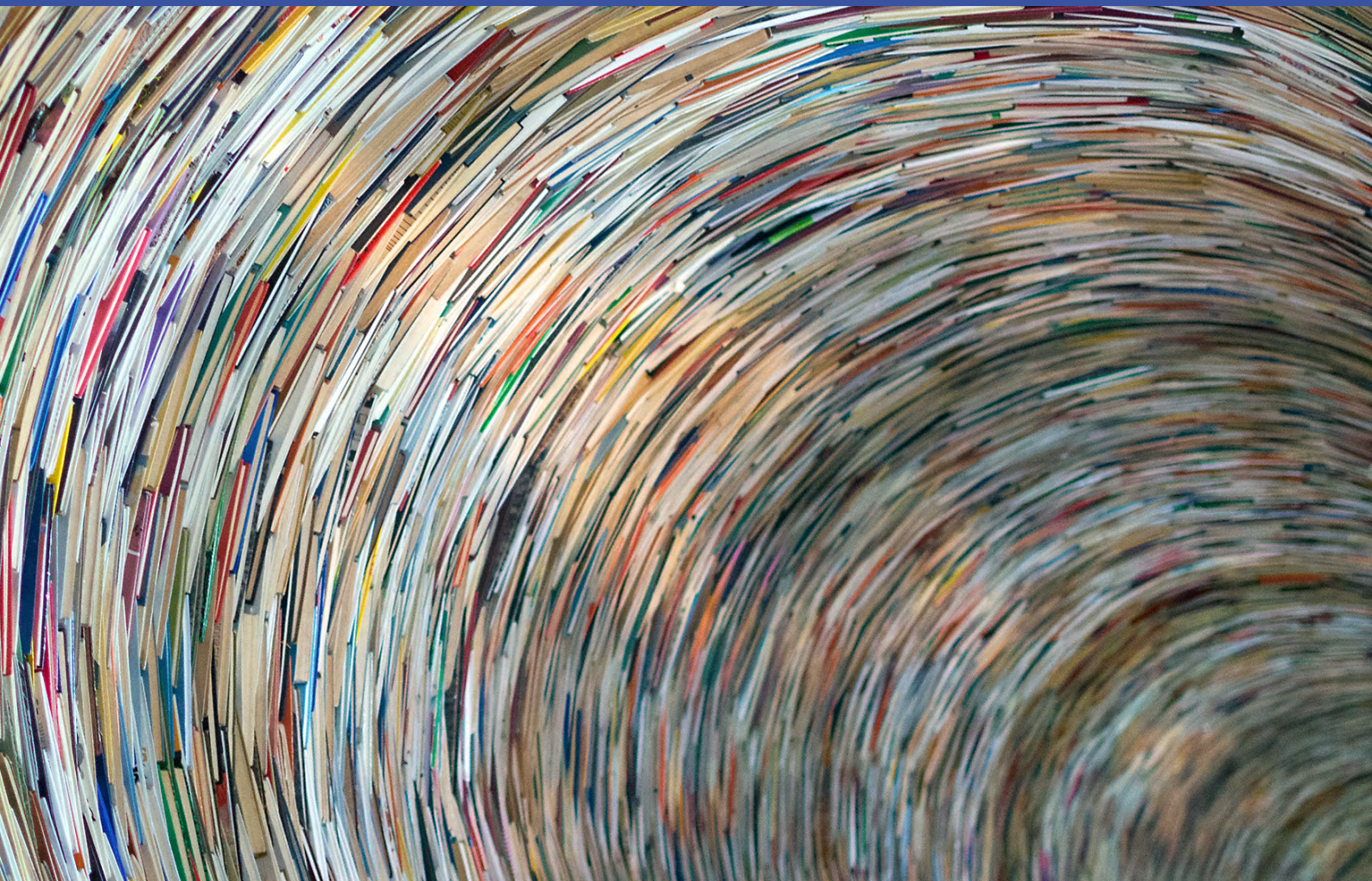

LIETUVOS NACIONALINĖ
MARTYNO MAŽVYDO
BIBLIOTEKA

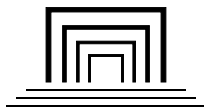
LEIDYBINIAI DUOMENYS

**Metodinės rekomendacijos
ir pavyzdžiai**

LIETUVOS NACIONALINĖ MARTYNO MAŽVYDO BIBLIOTEKA
INFORMACIJOS IR KOMUNIKACIJOS MOKSLŲ DEPARTAMENTAS
INFORMACIJOS PROCESŲ SKYRIUS

LEIDYBINIAI DUOMENYS

Metodinės rekomendacijos ir pavyzdžiai

LIETUVOS NACIONALINĖ
MARTYNO MAŽVYDO
BIBLIOTEKA

Vilnius, 2022

Sudarytojos
Aldona Barodicaitė
Alvida Kasiulytė
Vida Matijoškaitė
Diana Šlapšinskienė

Konsultantas
dr. Tomas Petreikis

Kalbos redaktorė
Daina Dailidonienė

Maketuotojas
Tomas Rastenis

Išleido Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka,
Gedimino pr. 51, LT-01109 Vilnius

Antrasis pataisytas ir papildytas leidimas

Bibliografinė informacija pateikiama
Lietuvos integralios bibliotekų informacinės sistemos (LIBIS)
portale *ibiblioteka.lt*.

ISBN 978-609-405-223-1

© Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, 2018
© Aldona Barodicaitė, Alvida Kasiulytė, Vida Matijoškaitė,
Diana Šlapšinskienė, sudarymas, 2018

TURINYS

Pratarmė	4
Svarbesnės leidybinių duomenų sąvokos	5
Originali autorinė knyga	6
antraštinis lapas	
kita antraštinio lapo pusė	
metrika	
Verstinė autorinė knyga	7
antraštinis lapas	
kita antraštinio lapo pusė	
metrika	
pavyzdys	
Sudaryta knyga.....	9
antraštinis lapas	
kita antraštinio lapo pusė	
metrika	
Autorinė knyga su kolektyviniu autoriumi	10
antraštinis lapas	
kita antraštinio lapo pusė	
metrika	
Autorių kolektyvo sudaryta knyga	11
antraštinis lapas	
kita antraštinio lapo pusė	
metrika	
pavyzdys	
Daugiadalė autorinė knyga	13
antraštinis lapas	
kita antraštinio lapo pusė	
metrika	
Daugiadalė sudaryta knyga.....	14
antraštinis lapas	
kita antraštinio lapo pusė	
metrika	
pavyzdys	
Knyga, leidžiama serijoje	16
antraštinis lapas	
kita antraštinio lapo pusė	
metrika	
pavyzdys	
Žurnalai ir laikraščiai	18
antraštinis lapas	
metrika	
Periodiniai ir metiniai rinkiniai	19
antraštinis lapas	
kita antraštinio lapo pusė	
metrika	
Serialinių leidinių numeracijos ir chronologijos pateikimo pavyzdžiai	20

PRATARMĖ

Bet kurį leidinį atpažįstame iš jame pateiktų leidybinių duomenų. Knygose tai pirmiausia autoriaus vardas ir pavardė, antraštė, paantraštė, serijos antraštė, leidėjas, leidimo vieta, leidimo metai, ISBN numeris, duomenys apie asmenis ar kolektyvus, dalyvavusius rengiant knygą. Serialinis leidinys atpažįstamas iš ISSN numerio, antraštės, paantraštės, svarbi yra numeracija ir (arba) chronologija, duomenys apie redaktorius ir (arba) redakcinę kolegiją. Paskutiniame leidinio puslapyje arba kitoje antraštinio lapo pusėje pateikiama metrika, kurioje rašomi antraštinio lapo ir kiti leidybiniai duomenys. Šie duomenys vartotojams – svarbiausia leidinių paieškos duomenų bazėse, elektroninėse parduotuvėse ar bibliotekų kataloguose priemonė.

Taisyklingai pateikti leidybiniai duomenys leidžia rengti patikimus, suprantamus, randamus metaduomenis. Greitai randami metaduomenys – svarbūs vartotojui, norinčiam įsigyti leidinius arba naudotis jais bibliotekose. Leidybinių duomenų pagrindu sudaromi bibliotekų katalogų ir duomenų bazių bibliografiniai įrašai, pateikiama spaudos statistika, sudaromi bibliografijos leidiniai ir kt. Suprasdami leidybinių duomenų svarbą Nacionalinės bibliotekos specialistai parengė leidybinių duomenų pateikimo leidinyje metodines rekomendacijas su pavyzdžiais. Jos padės ir pradedantiems, ir jau patyrusiems leidėjams taisyklingai pateikti svarbiausias žinias apie leidinį, ar jis būtų spausdintinis, ar elektroninis.

Leidybinių duomenų pateikimo leidinyje metodinės rekomendacijos parengtos vadovaujantis Lietuvos standartais LST ISO 1086:2001 „Informacija ir dokumentai. Antraštiniai knygų lapai“, LST ISO 7275:2002 „Dokumentai. Serijų antraščių pateikimas“, LST ISO 2384:2003

„Dokumentai. Vertimų pateikimas“, LST ISO 2108:2018 „Informacija ir dokumentai. Tarptautinis standartinis knygos numeris (ISBN)“, LST ISO 10957:2009 „Informacija ir dokumentai. Tarptautinis standartinis muzikos leidinio numeris (ISMN)“, LST ISO 3297:2020 „Informacija ir dokumentai. Tarptautinis standartinis serialinio leidinio numeris (ISSN)“. Šių ir kitų Lietuvos standartų anotuotą sąrašą rasite Nacionalinės bibliotekos svetainėje <https://lnb.lt/leidejams/teises-aktai-ir-norminiai-dokumentai>.

Leidybinė veikla yra sudedamoji informacinės visuomenės infrastruktūros dalis. Šios veiklos rezultatus būtina integruoti į šalies ar europines ir pasaulines informacijos struktūras, kurioms būtinas suderinamumas ir patogus interneto prieiga. Laikytis Lietuvos standartuose apibrėžtų leidybinių duomenų pateikimo rekomendacijų ir taisyklingai pateikti leidybinius duomenis leidiniuose reikia tam, kad mūsų šalyje išleistų knygų ir serialinių leidinių pagrindiniai bibliografiniai duomenys būtų tikslūs ir prieinami vartotojui, o jų pagrindu kuriamos duomenų bazės objektyviai atspindėtų Lietuvos leidybinės veiklos rezultatus.

Šiame metodiniame leidinyje pateiktos rekomendacijos, kaip nurodyti leidybinius duomenis autorinėse knygose, knygose su sudarytoju (-ais), daugiadalėse knygose, knygose, leidžiamose serijomis, žurnaluose ir laikraščiuose, periodiniuose ir metiniuose rinkiniuose. Visos rekomendacijos išdėstytos pateikiant šių leidinių antraštinius lapus, kitas antraštinių lapų puses ir leidinių metrikų aprašus. Metodinėse rekomendacijose rasime leidybinių duomenų pateikimą leidiniuose iliustruojančius pavyzdžius, knygų ir serialinių leidinių leidybinių duomenų pagrindinių terminų apibrėžtis.

SVARBESNĖS LEIDYBINIŲ DUOMENŲ SĄVOKOS

Antraštė – leidinio ar jo dalies pavadinimas, kurį sudaro žodis, frazė arba simbolių grupė, skirti jam identifikuoti ir atskirti nuo kitų leidinių.

Autorius – kūrinį sukūręs fizinis asmuo, turintis turtines ir neturtines teises į savo kūrinį.

Daugiadalis leidinys – leidinys, sudarytas iš atskirų dalių, sumanytų, sukurtų, pagamintų ar sudarytų kaip visuma. Daugiadalis leidinys gali būti monografinis, sudarytas iš baigtinio skaičiaus fiziškai atskirų dalių, kurios gali turėti antraštes ir atsakomybės duomenis, ir serialinis leidinys, leidžiamas paeiliui einančiais pavieniais numeriais ar dalimis, paprastai numeruotas, ir jo pabaiga iš anksto nenumatyta.

Elektroninis leidinys – licencijuotas arba nelicencijuotas skaitmeninio formato leidinys, skelbiamas saityne arba pateikiamas kokioje nors magnetinėje laikmenoje (pavyzdžiui, optinėje kompaktinėje plokštelėje), kuriame dažniausiai vyrauja paieškai tinkamas tekstas ir kuris gali būti išleistas kaip spausdinto leidinio elektroninė versija.

ISBN (angl. *International Standard Book Number*) – tarptautinis standartinis knygos numeris, identifikuojantis knygos ar monografinio leidinio pavadinimą ar laidą.

ISMN (angl. *International Standard Music Number*) – tarptautinis standartinis muzikos leidinio numeris, identifikuojantis natų leidinį.

ISSN (angl. *International Standard Serial Number*) – tarptautinis standartinis serialinio leidinio numeris, identifikuojantis serialinio ar tęsiamąjo leidinio antraštę.

Kolektyvinis autorius – įstaiga, organizacija ar kolektyvas, savo vardu parengęs ir išleidęs leidinį ar kitą išteklių su atsakomybe už jo intelektualinį ar meninį turinį.

Parengta pagal:

ISBD: tarptautinis standartinis bibliografinis aprašas. Vilnius: Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, 2013. 302, [1] p. ISBN 978-9955-541-67-7

LST ISO 2108:2018 Informacija ir dokumentavimas. Tarptautinis standartinis knygos numeris (ISBN) (tapatus ISO 2108:2017) = Information and documentation. International Standard Book Number (ISBN) (ISO 2108:2017, identical), Vilnius: Lietuvos standartizacijos departamentas, 2018.

LST ISO 10957:2009. Informacija ir dokumentai. Tarptautinis standartinis muzikos leidinio numeris (ISMN) (tapatus ISO 10957:2009) = Information and documentations. International standard music number (ISMN) (identical 10957:2009). Vilnius: Lietuvos standartizacijos departamentas, 2009.

LST ISO 3297:2020 Informacija ir dokumentavimas. Tarptautinis standartinis serialinio leidinio numeris (ISSN) (tapatus ISO 3297:2020) = Information and documentation. International standard serial number (ISSN) (ISO 3297:2020, identical), Vilnius: Lietuvos standartizacijos departamentas, 2020.

LST ISO 5127:2019 Informacija ir dokumentavimas. Pagrindai ir aiškinamasis žodynas (tapatus ISO 5127:2017) = Information and documentation. Foundation and vocabulary (ISO 5127:2017, identical). Vilnius: Lietuvos standartizacijos departamentas, 2019.

Leidimas (laida) – visi leidinio ar kito išteklių egzemplioriai, pagaminti iš to paties originalo. Dažniausiai išskiriama: pakartotinis leidimas, papildytas leidimas, pataisytas leidimas.

Laidos duomenys – duomenys apie dokumento laidą arba tiražą.

Metrika – bendri duomenys apie autorystę, autoriaus teisės turėtojus, gamybą, išleidimą ir kiti duomenys, pateikiami leidinio ar kito išteklių pabaigoje arba antraštinio lapo kitoje pusėje.

Paantraštė – žodis arba frazė, papildanti ir patikslinanti antraštę, kai reikia, paaiškinanti dviprasmišką pagrindinės antraštės prasmę, nurodanti leidinio pobūdį, turinį, motyvus ar progą.

Priededamoji medžiaga – bet kokia medžiaga, pateikiama su išleistu ištekliumi ir skirta naudotis kartu su juo.

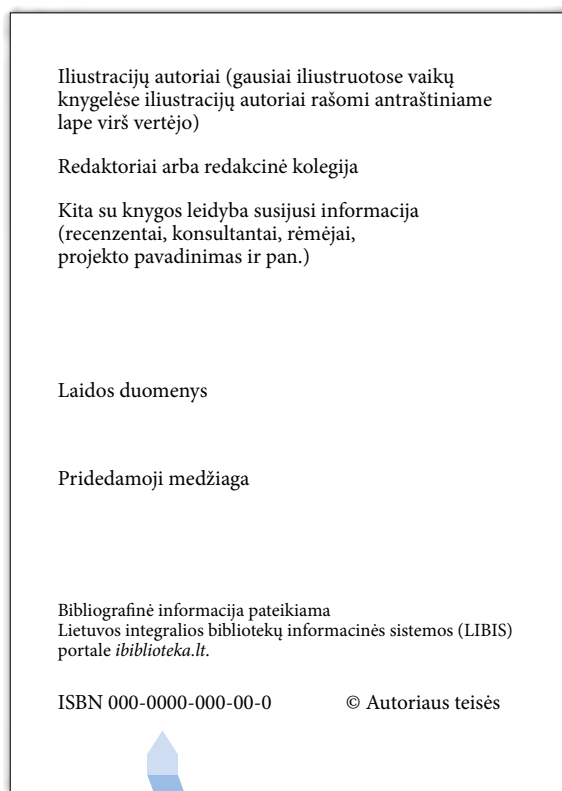
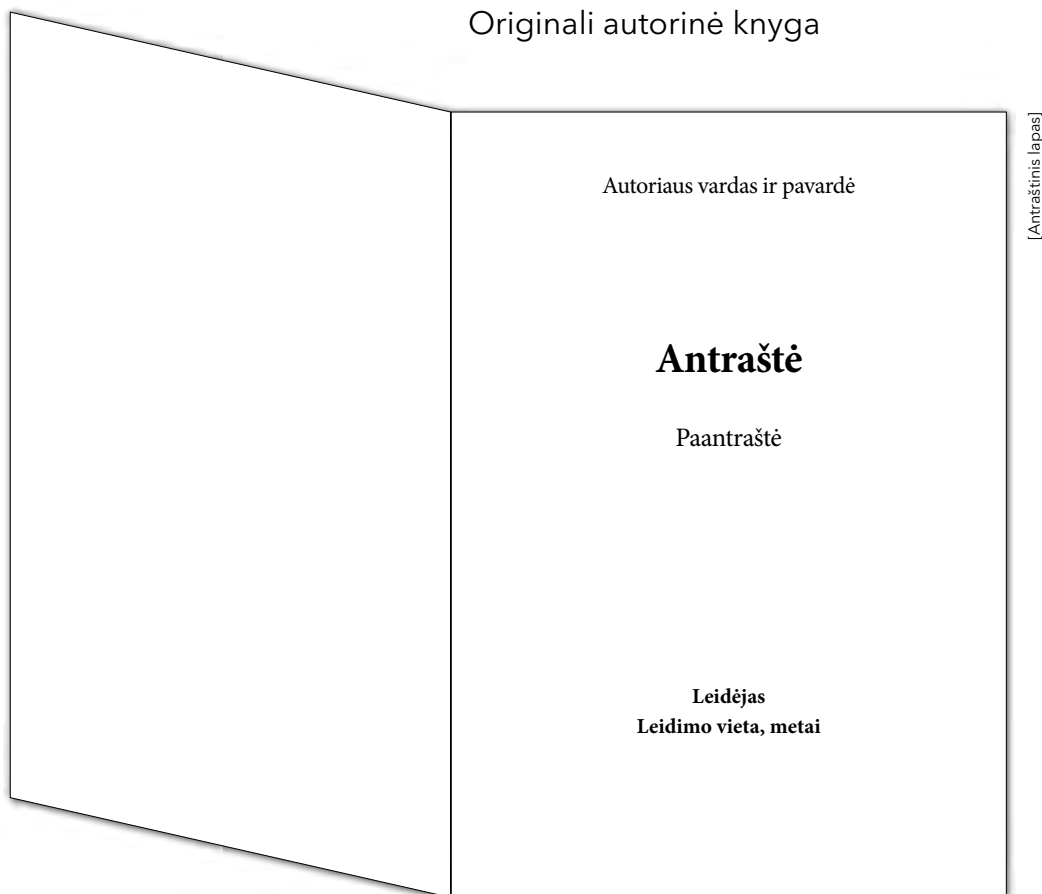
Priešantraštinis lapas – pirmasis knygos bloko puslapis prieš antraštinį lapą, kuriame pateikiama knygos antraštė, autoriaus pavardė arba dalis leidybinių duomenų (pavyzdžiui, serija).

Serija – grupė vienos tematikos ar paskirties leidinių, dažniausiai vienodai apipavidalintų, kurioje kiekvienas jų, be pagrindinės antraštės, turi ir siejamąją antraštę, vartojamą identifikuoti grupei kaip visumai, t. y. serijos antraštę.

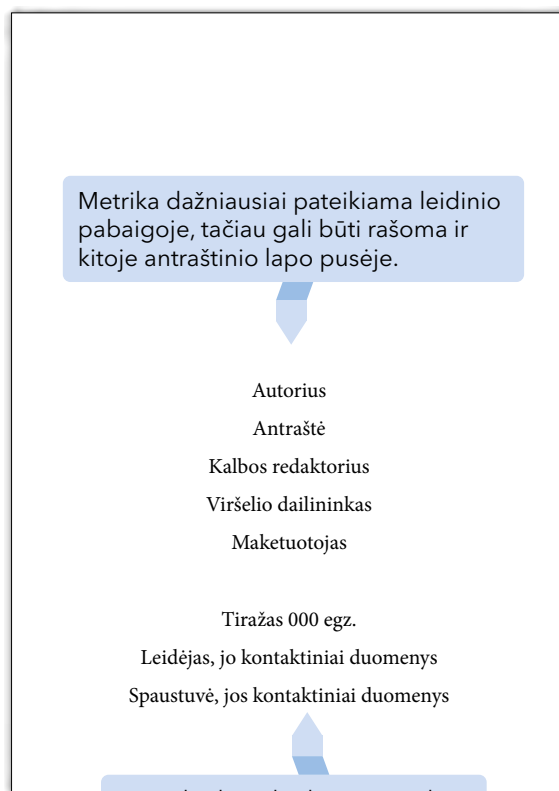
Serijos antraštė – antraštė, bendra visiems seriją sudarantiems leidiniams ir juose dažniausiai nurodoma knygos viršelyje, priešantraštiniame puslapyje ar antraštiniame lape ir metrikoje. Serijos leidiniai gali būti numeruojami ir kiekvienas jų paprastai turi savo antraštę ir autorių.

Sudarytojas – asmuo ar keli asmenys, parengę spaudai leidinį, sudarytą iš kitų autorių tekstų.

Originali autorinė knyga

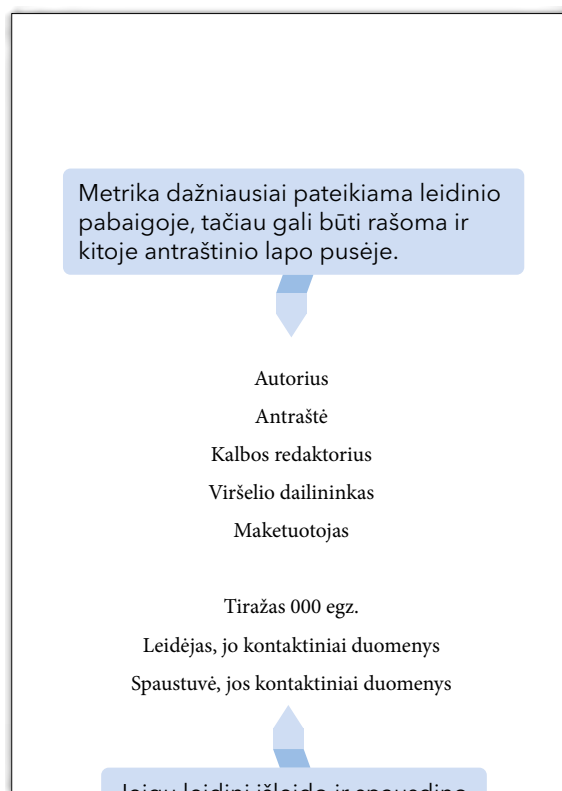
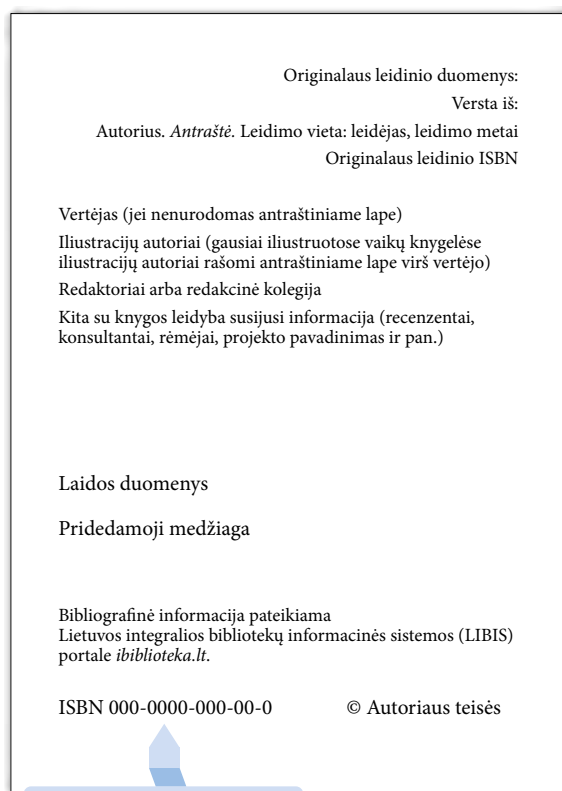
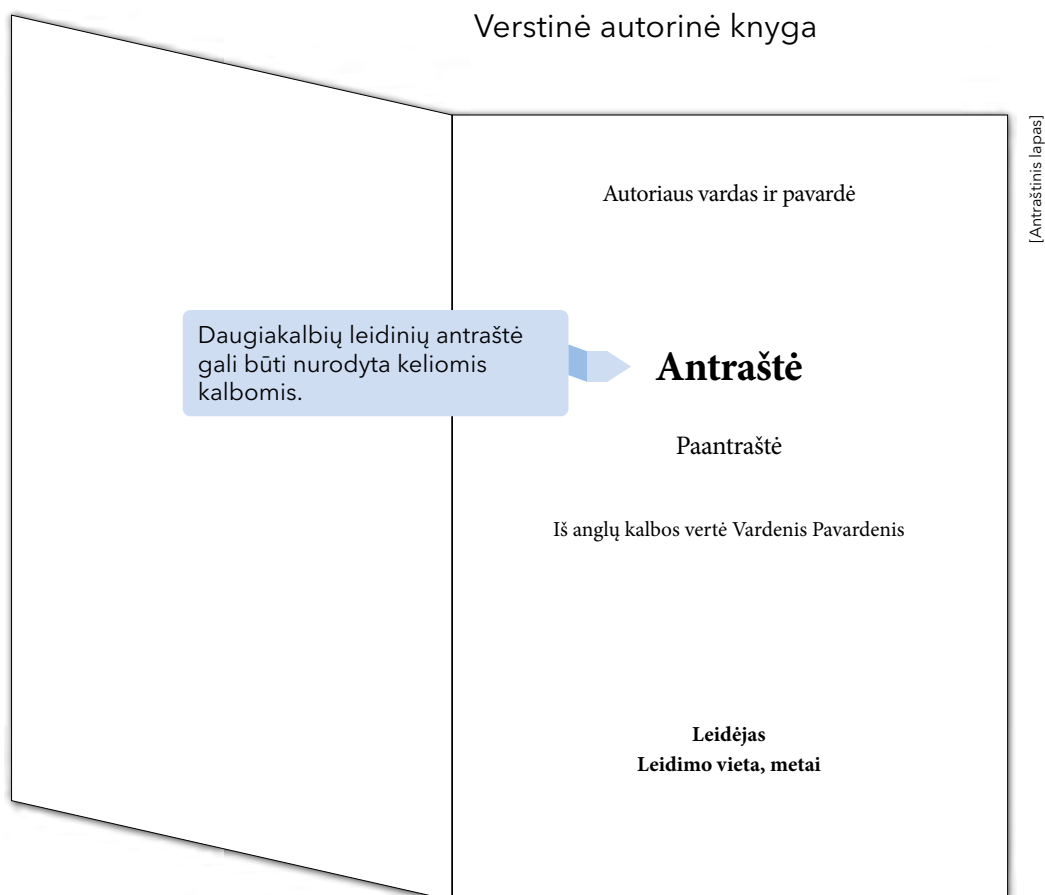
Elektroniniam leidiniui suteikiamas kitas ISBN.

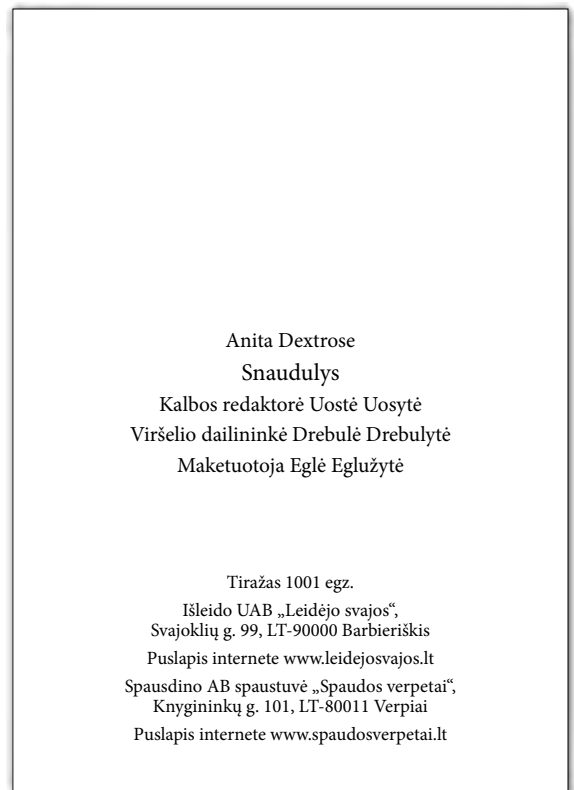
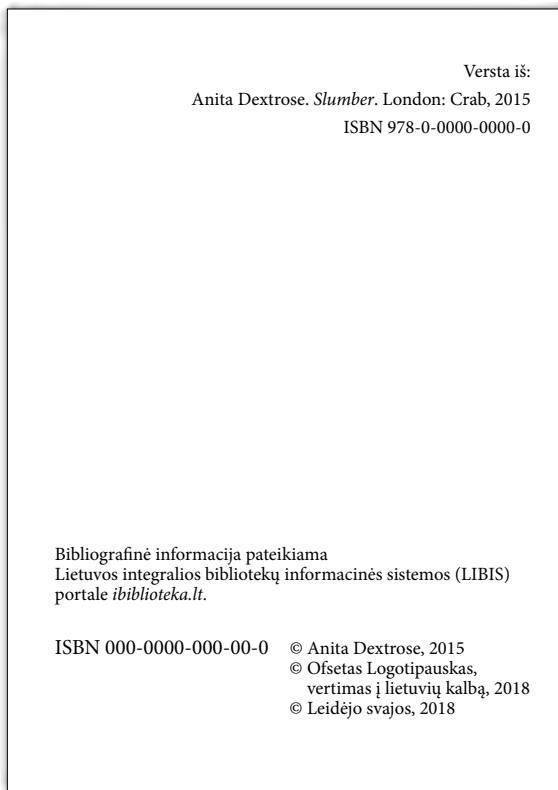
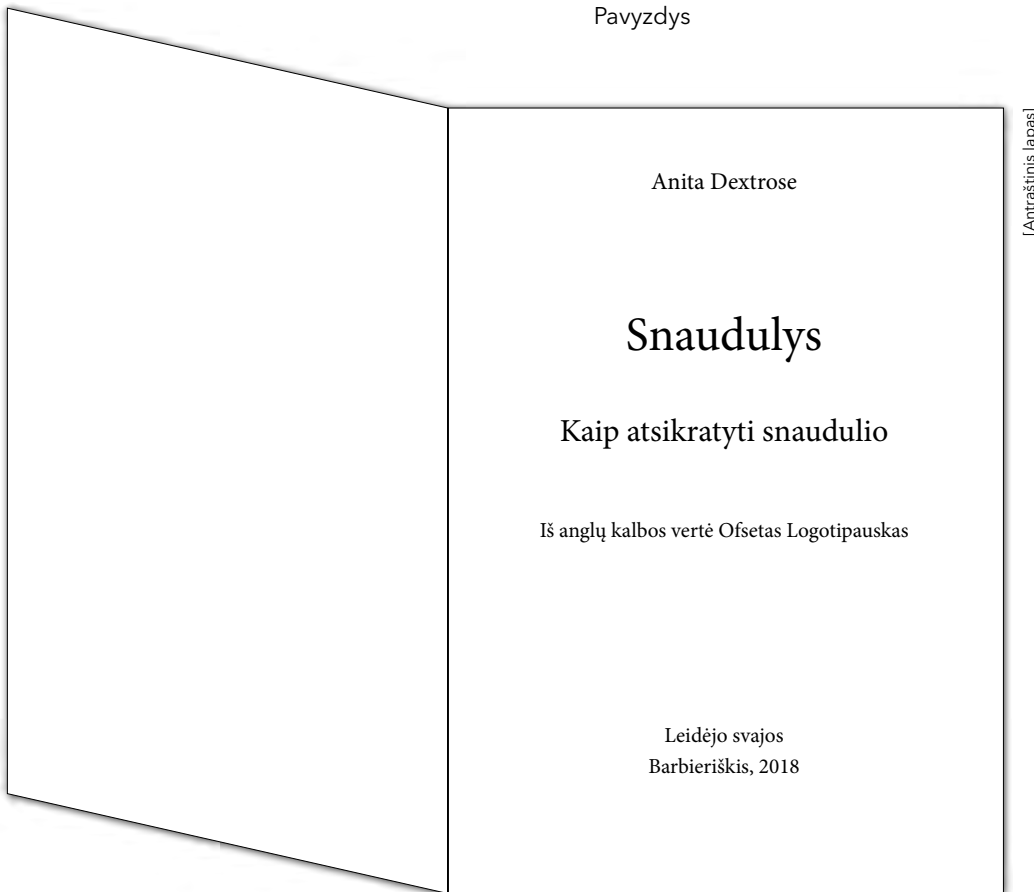
Jeigu leidinį išleido ir spausdino ta pati įmonė, rašoma „Išleido ir spausdino...“

Elektroninių leidinių fiziniuose laikmenose leidybiniai duomenys pateikiami disko etiketėje ir pirmame ekrano lange.

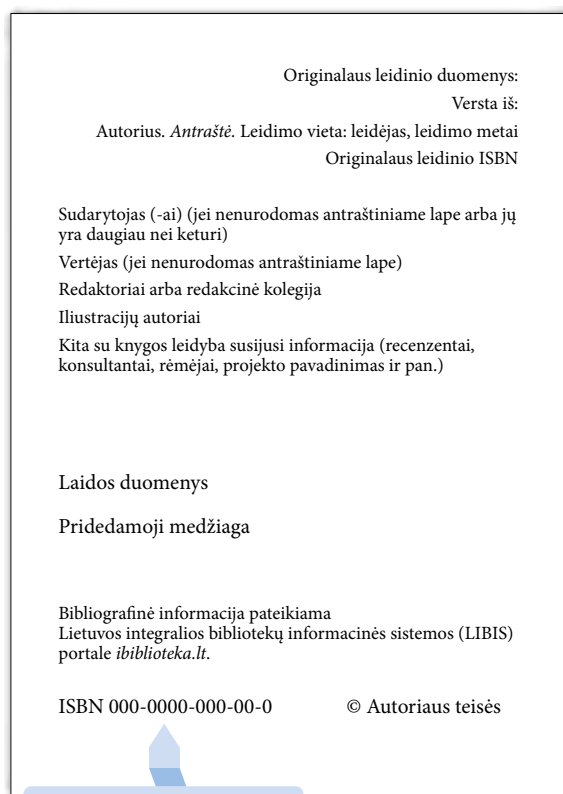
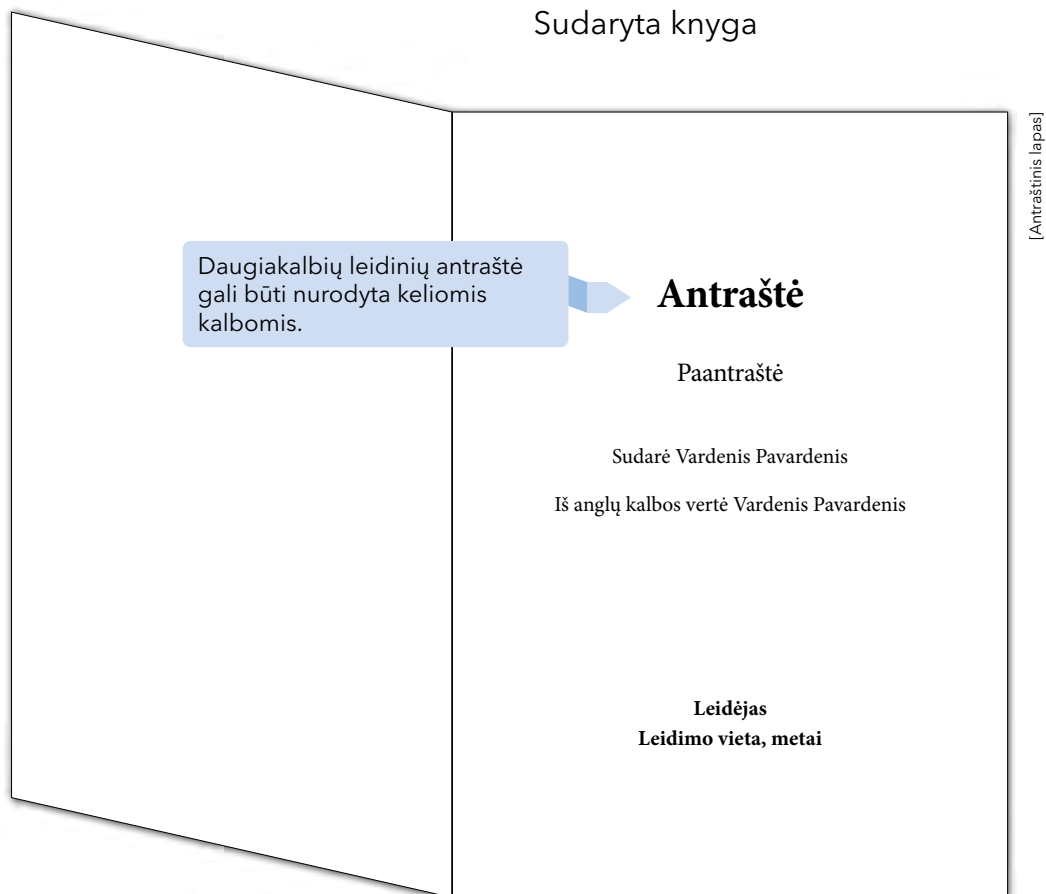
Verstinė autorinė knyga

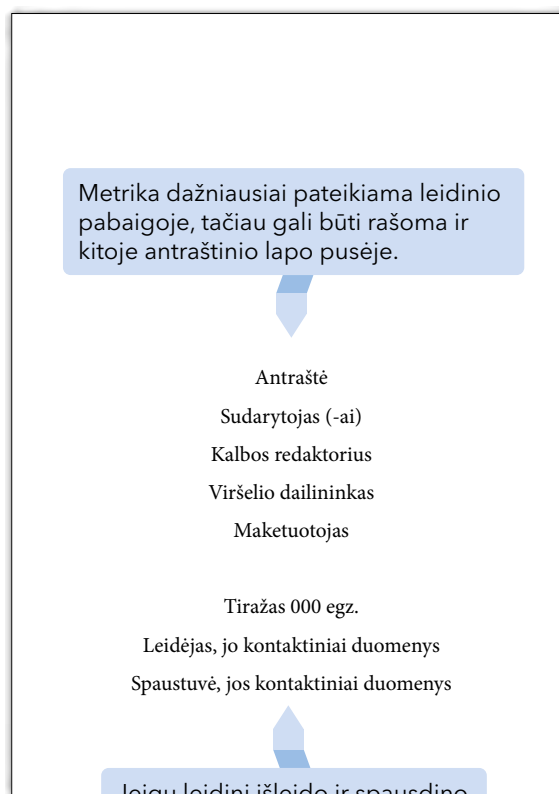
Elektroninių leidinių fiziniuose laikmenose leidybiniai duomenys pateikiami disko etiketėje ir pirmame ekrano lange.

Sudaryta knyga

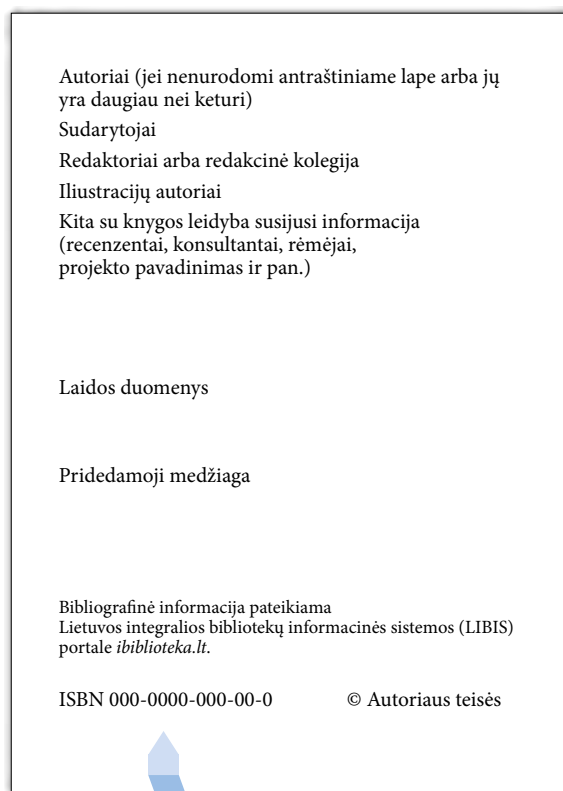
Elektroniniam leidiniui suteikiamas kitas ISBN.

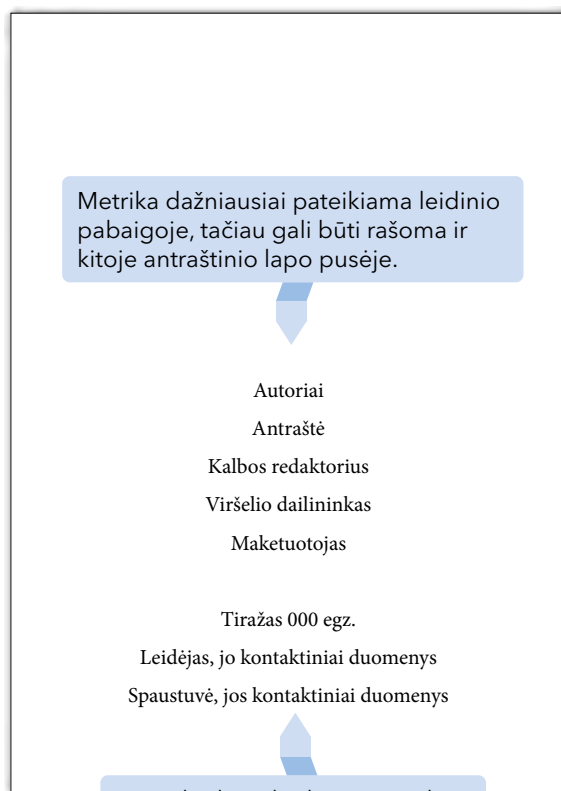
Jeigu leidinį išleido ir spausdino ta pati įmonė, rašoma „išleido ir spausdino...“

Elektroninių leidinių fiziniuose laikmenose leidybiniai duomenys pateikiami disko etiketėje ir pirmame ekrano lange.

Autorinė knyga su kolektyviniu autoriumi

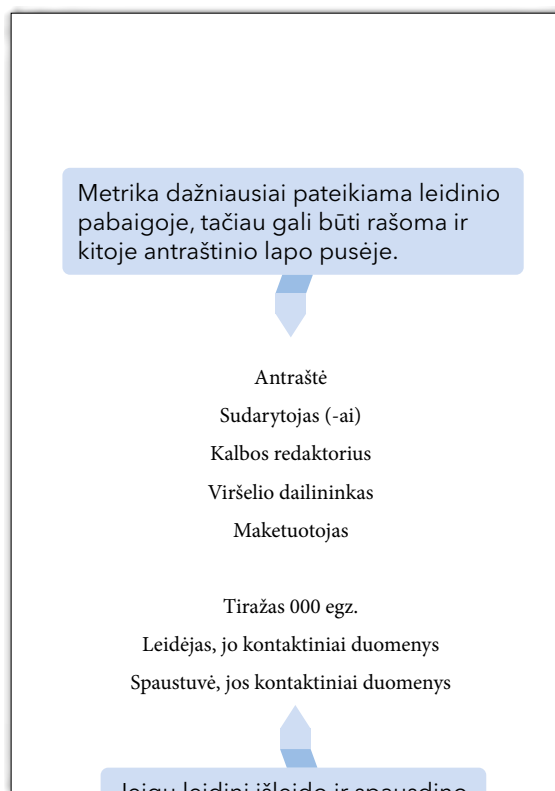
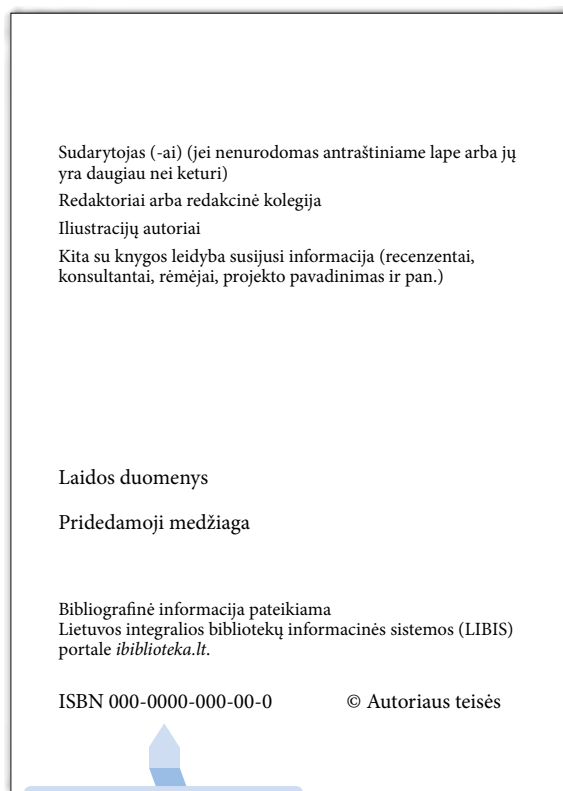
Elektroniniam leidiniui suteikiamas kitas ISBN.

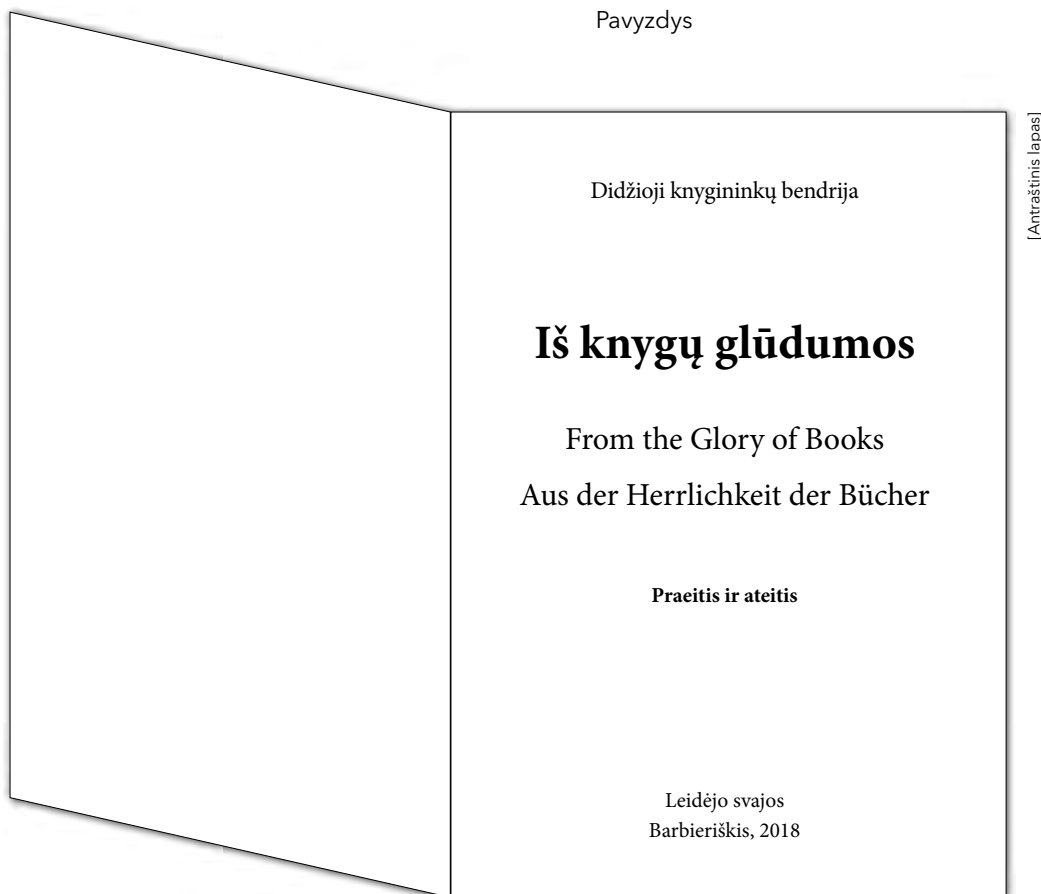
Jeigu leidinį išleido ir spausdino ta pati įmonė, rašoma „Išleido ir spausdino...“

Elektroninių leidinių fiziniuose laikmenose leidybiniai duomenys pateikiami disko etiketėje ir pirmame ekrano lange.

Autorių kolektyvo sudaryta knyga

Elektroninių leidinių fiziniuose laikmenose leidybiniai duomenys pateikiami disko etiketėje ir pirmame ekrano lange.

Sudarytojai Novelė Autoreliauskienė, Romanas Noveliauskas,
Antraštė Ofsetauskytė, Knygius Rašytojauskas

Iliustravo Romanetė Spaudvilė

Trečioji pataisyta ir papildyta laida

Priedama kompaktinė plokštelė

Bibliografinė informacija pateikiama
Lietuvos integralios bibliotekų informacinės sistemos (LIBIS)
portale ibiblioteka.lt.

ISBN 978-9955-01-000-0

© Didžioji knyginių bendrija, 2018
© Novelė Autoreliauskienė, Romanas
Noveliauskas, Antraštė Ofsetauskytė,
Knygius Rašytojauskas, sudarymas,
2018
© Romanetė Spaudvilė, iliustravo, 2018
© Leidėjų svajos, 2018

[Kita antraštinio lapo pusė]

Iš knygų glūdumos
From the Glory of Books
Aus der Herrlichkeit der Bücher

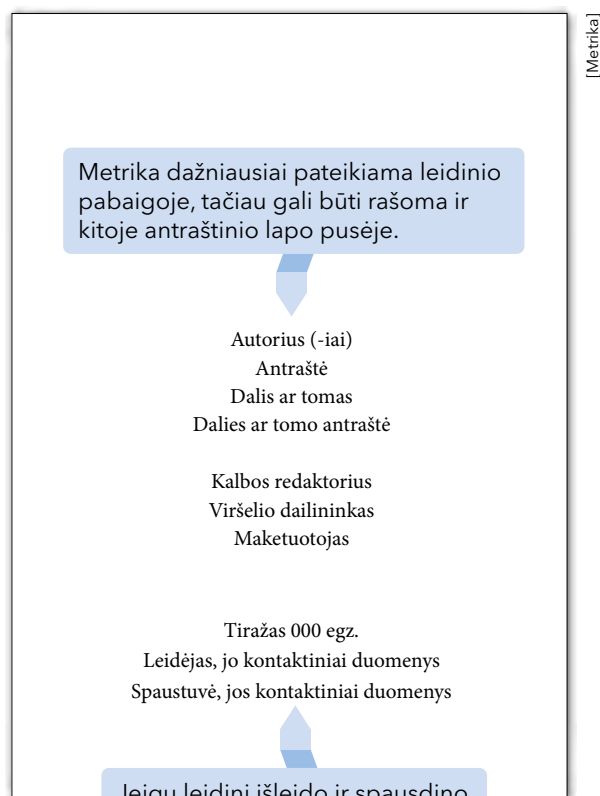
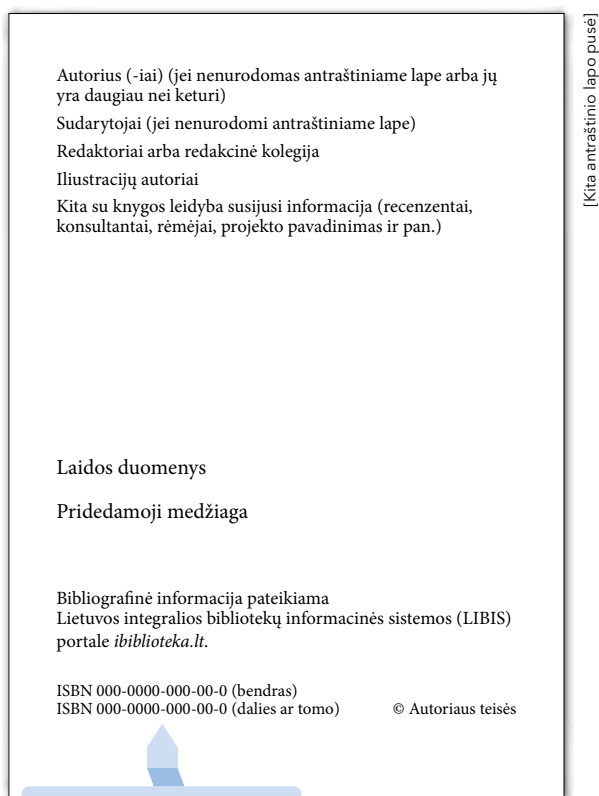
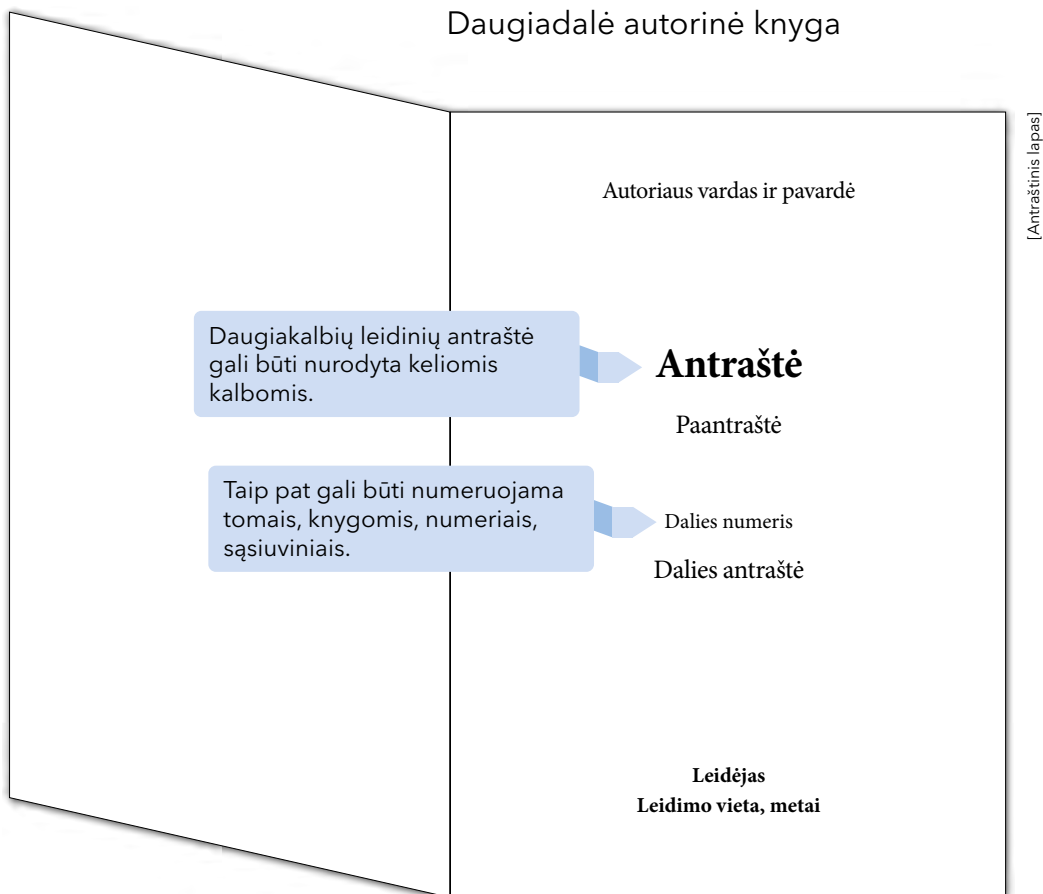
Kalbos redaktorius Austėjus Redaktauskas
Maketuotoja Apysaka Redaktauskytė

Tiražas 8003 egz.

Išleido UAB „Leidėjo svajos“,
Svajoklių g. 99, LT-90000 Barbieriškis
Puslapis internete www.leidejosvajos.lt
Spausdino AB spaustuvė „Spaudos verpetai“,
Knygininkų g. 101, LT-80011 Verpiai
Puslapis internete www.spaudosverpetai.lt

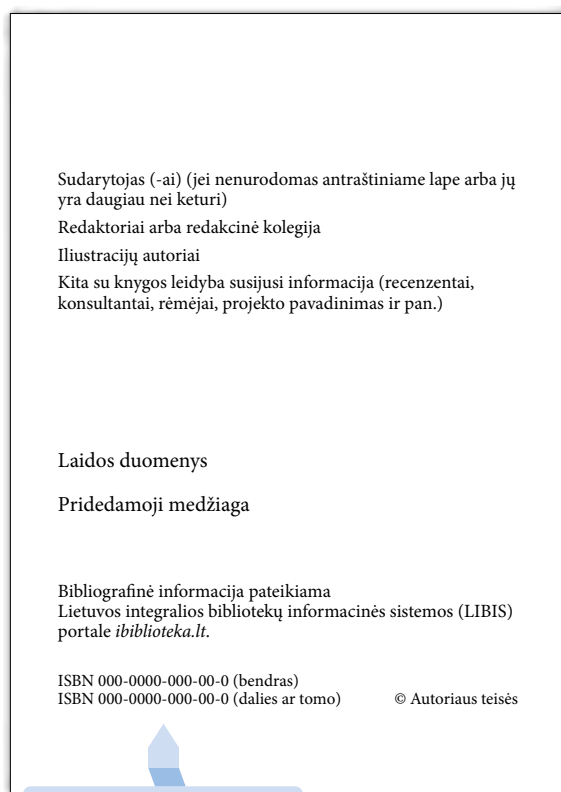
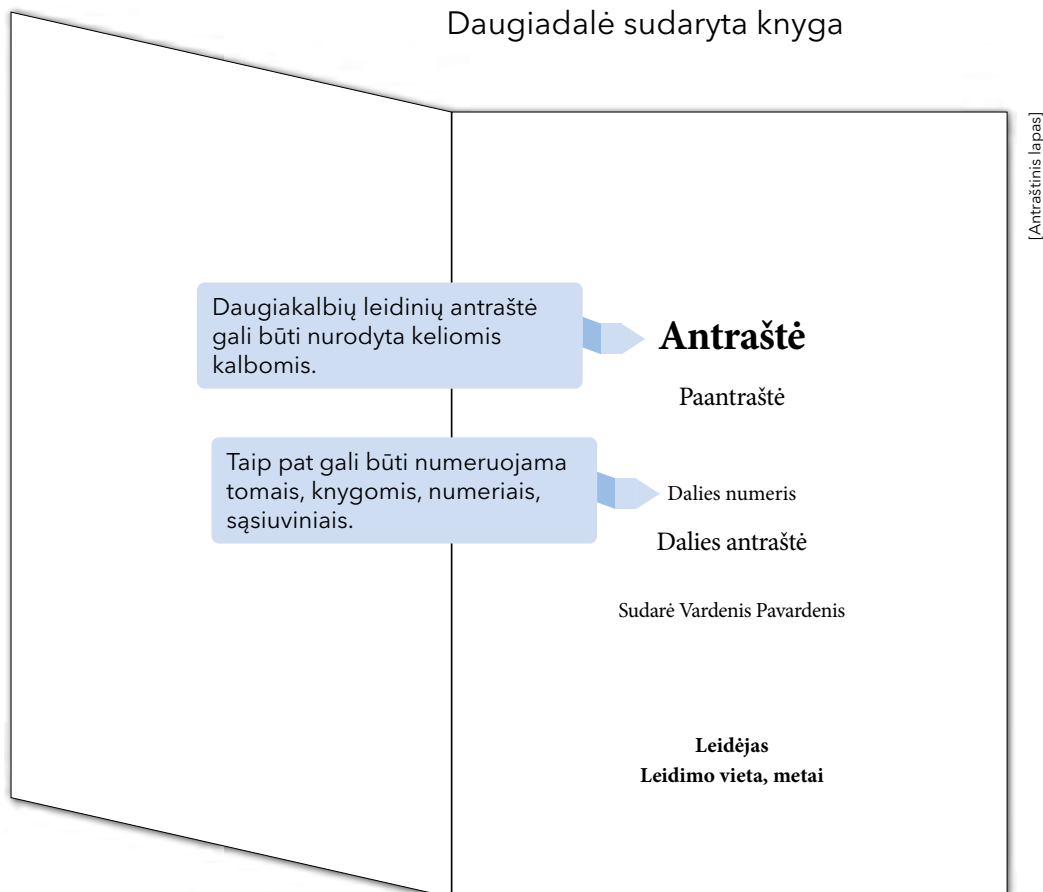
[Metrika]

Daugiadalė autorinė knyga

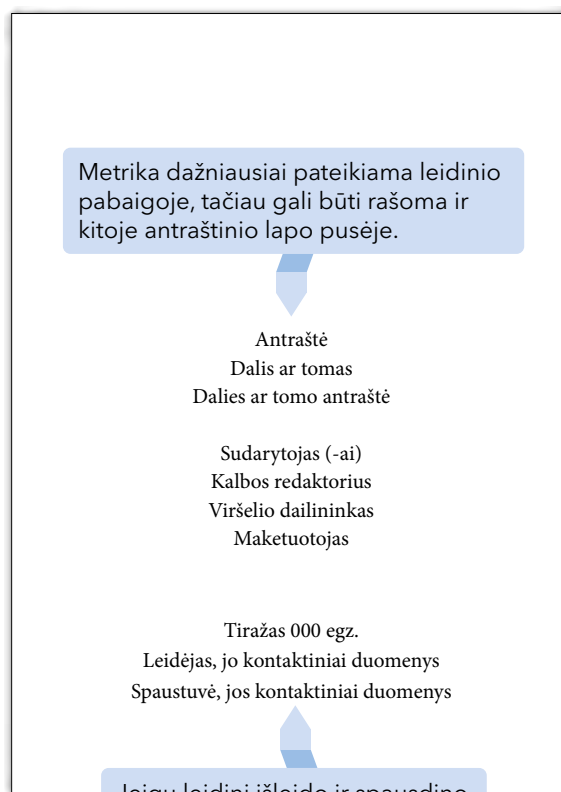

Elektroninių leidinių fiziniuose laikmenose leidybiniai duomenys pateikiami disko etiketėje ir pirmame ekrano lange.

Daugiadalė sudaryta knyga

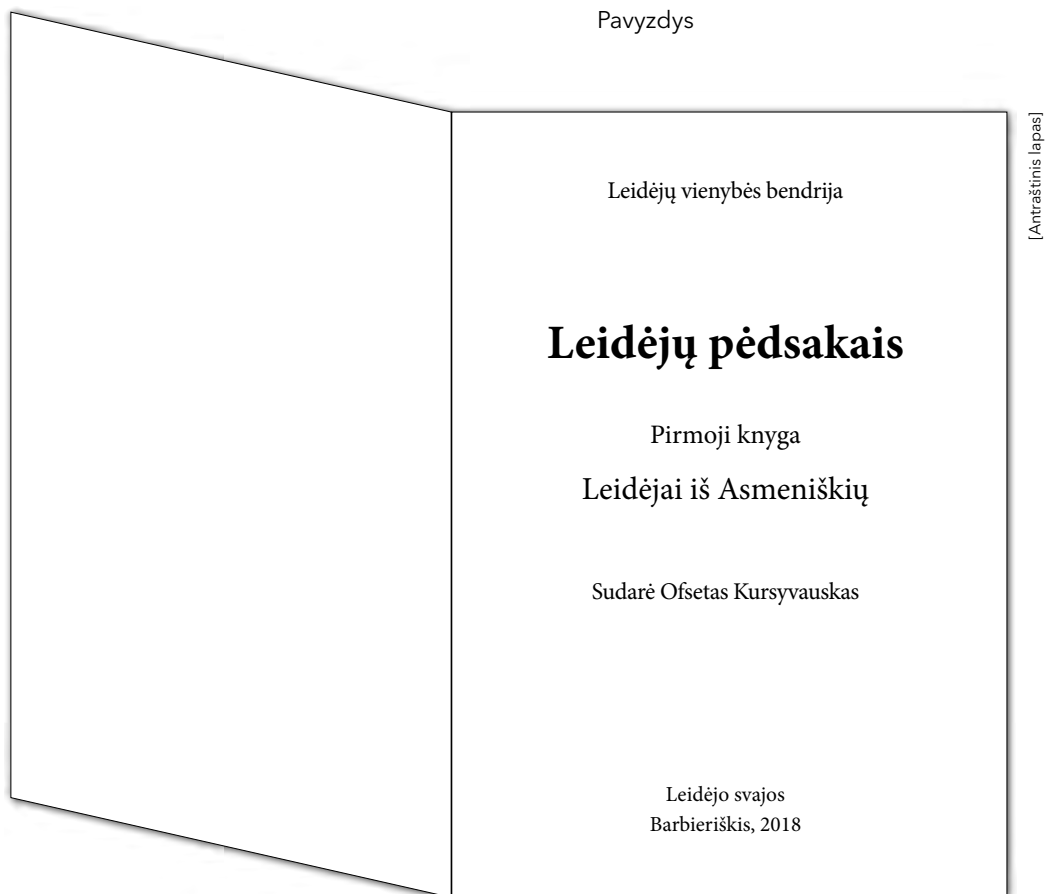

Elektroniniam leidiniui suteikiamas kitas ISBN.

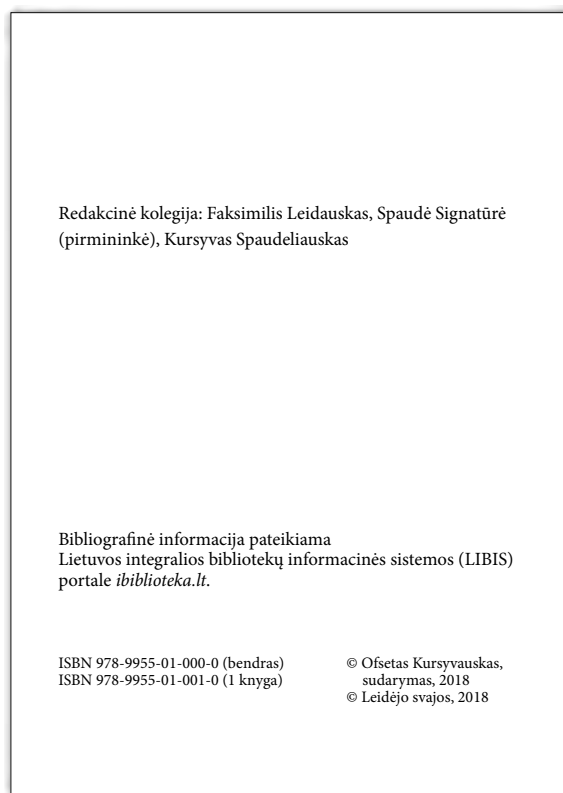

Jeigu leidinį išleido ir spausdino ta pati įmonė, rašoma „Išleido ir spausdino...“

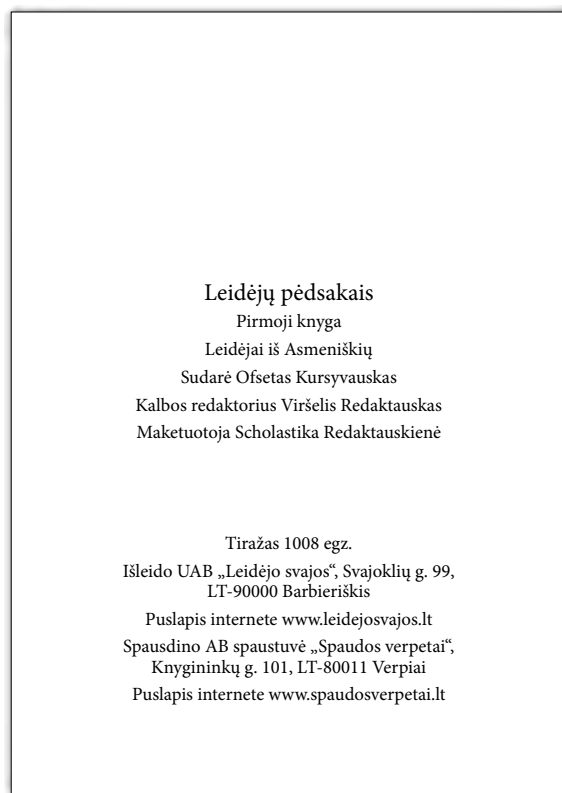
Elektroninių leidinių fiziniuose laikmenose leidybiniai duomenys pateikiami disko etiketėje ir pirmame ekrano lange.

[Antraštinis lapas]

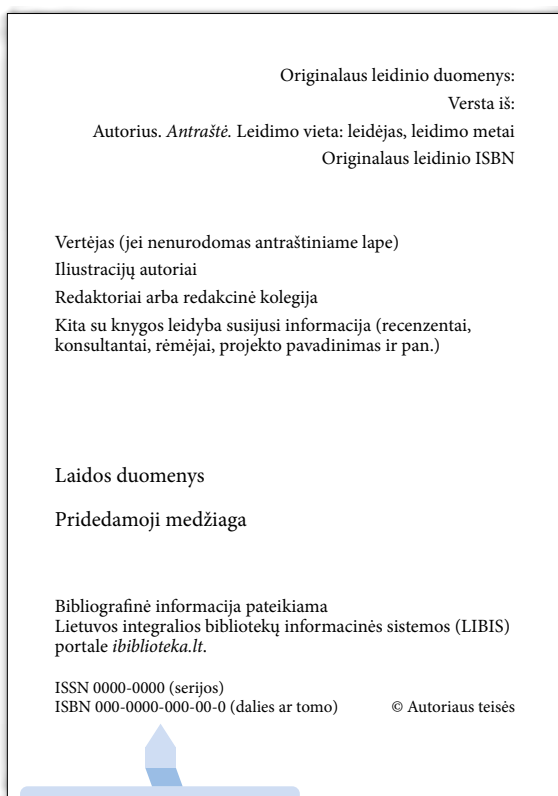

[Kita antraštinio lapo pusė]

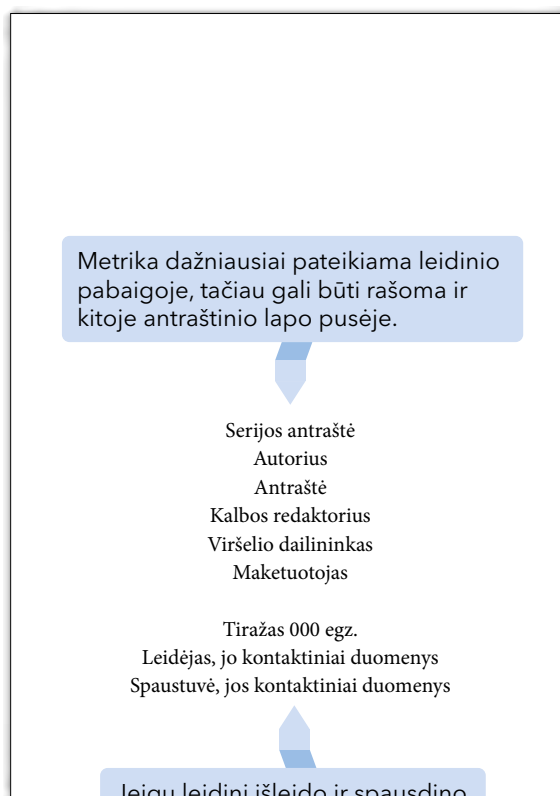

[Metrika]

Knyga, leidžiama serijoje

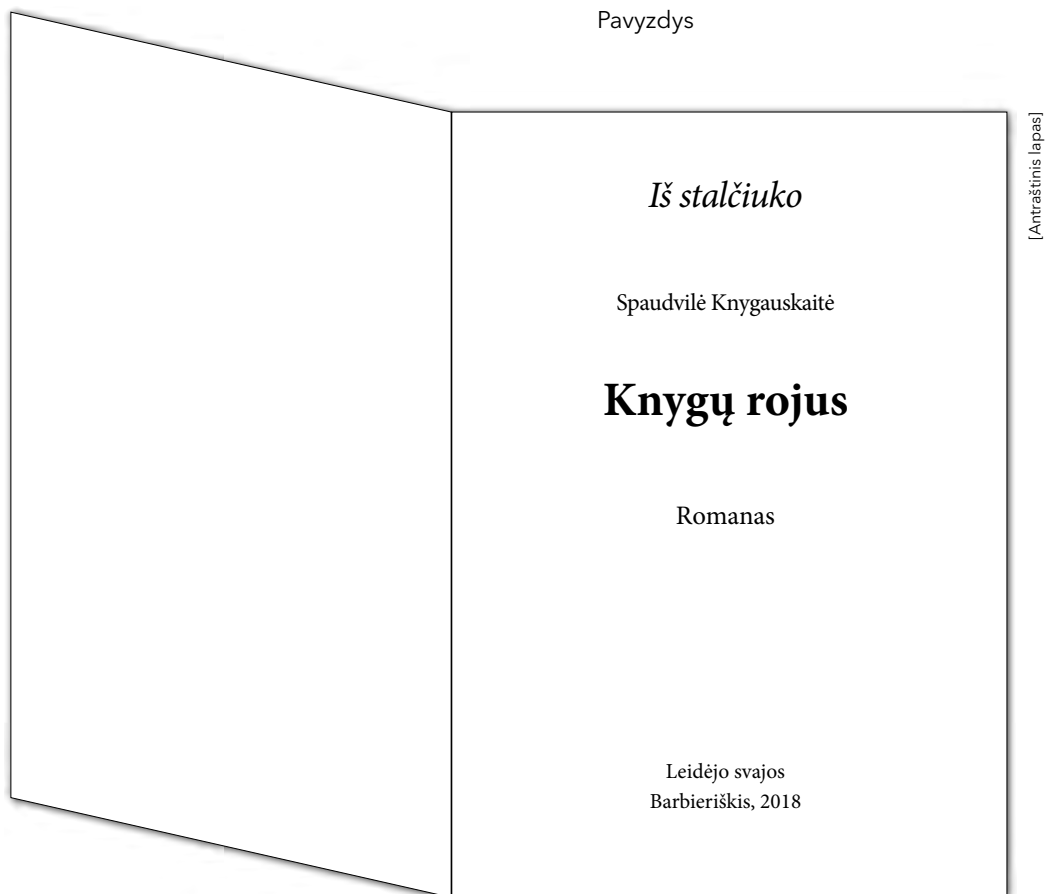
Elektroniniam leidiniui suteikiamas kitas ISBN.

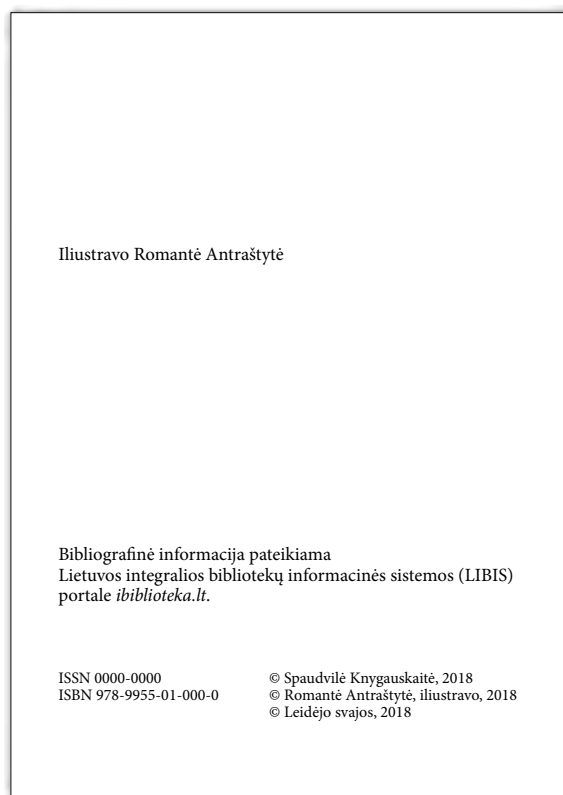
Jeigu leidinį išleido ir spausdino ta pati įmonė, rašoma „Išleido ir spausdino...“

Elektroninių leidinių fiziniuose laikmenose leidybiniai duomenys pateikiami disko etiketėje ir pirmame ekrano lange.

Pavyzdys

[Antraštinis lapas]

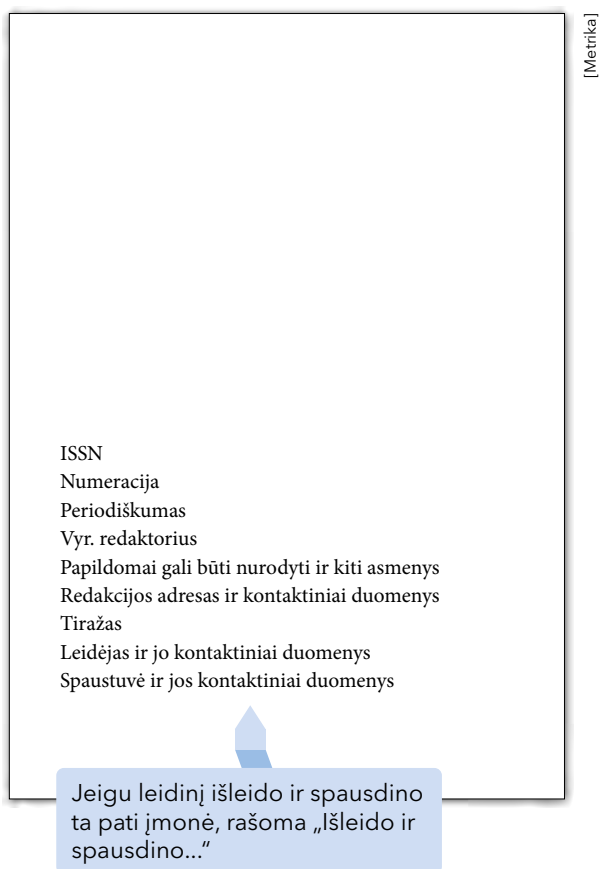

[Kita antraštinio lapo pusė]

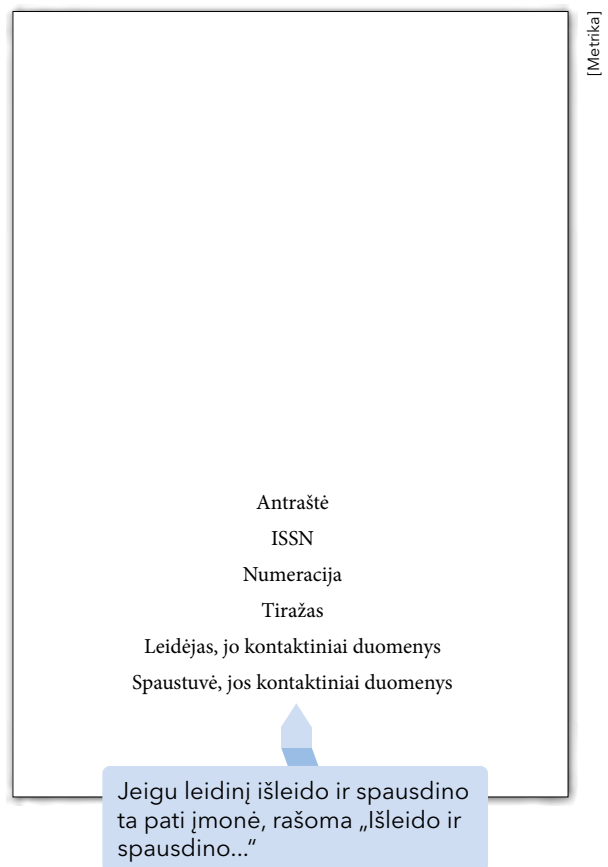
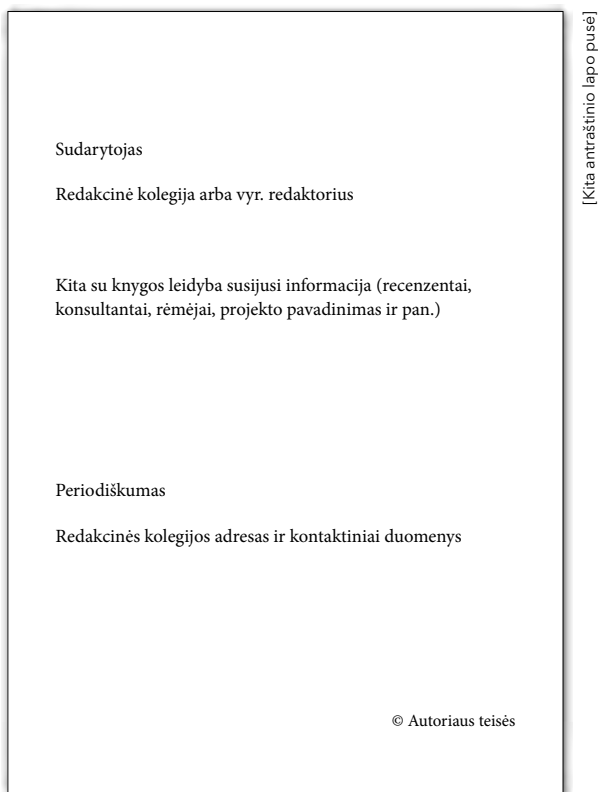
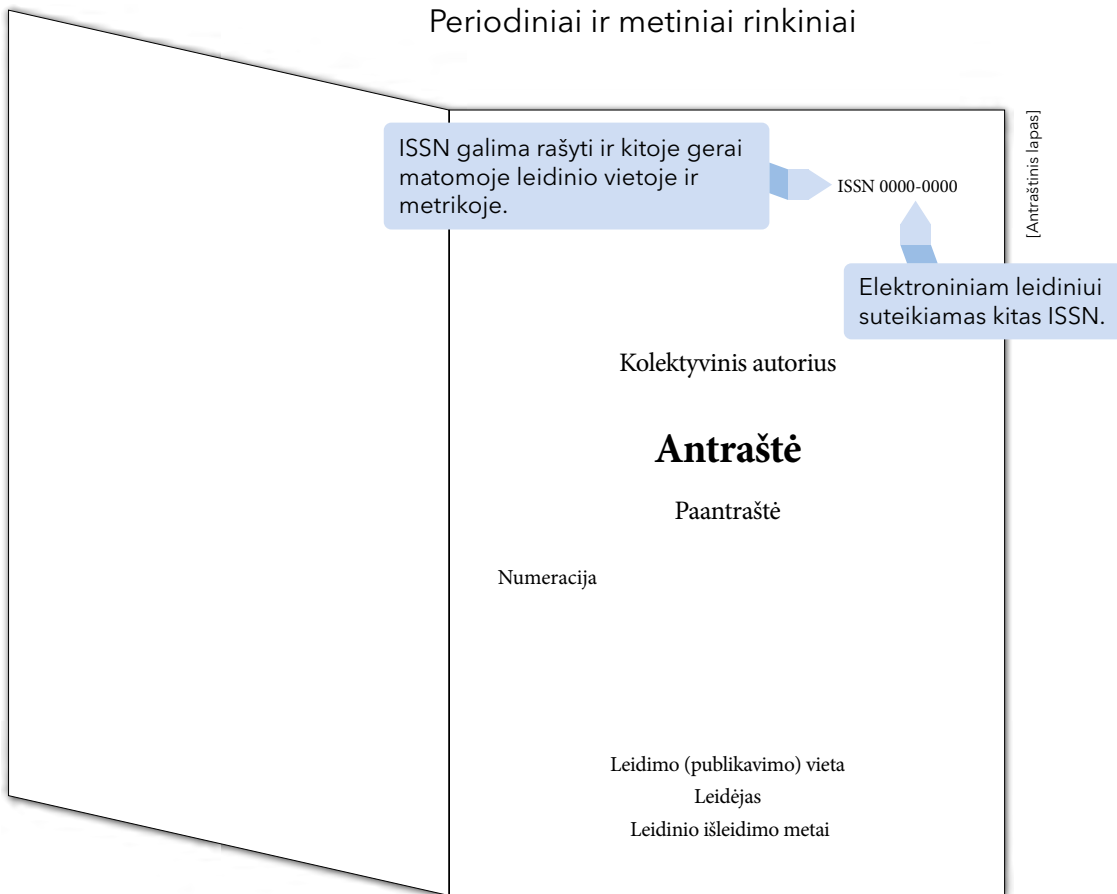
[Metrika]

Žurnalai ir laikraščiai

Elektroninių leidinių fizinėse laikmenose leidybiniai duomenys pateikiami disko etiketėje ir pirmame ekrano lange.

Periodiniai ir metiniai rinkiniai

Elektroninių leidinių fiziniuose laikmenose leidybiniai duomenys pateikiami disko etiketėje ir pirmame ekrano lange.

SERIALINIŲ LEIDINIŲ NUMERACIJOS IR CHRONOLOGIJOS PATEIKIMO PAVYZDŽIAI

Galima leidinių numeracija ir (ar) chronologija:

Numeracija:

metinė – metai, Nr. 1

metinė ir ištiesinė – metai, Nr. 1(1) arba T. 1, Nr. 1 (metai)

Chronologija:

metai;

metai, mėnuo (ar sezonas)

data (metai, mėnuo, diena)

Numeracija ir chronologija

metai, Nr. 1(1), mėnuo (ar sezonas)

metai, Nr. 1(1), data

Periodiškumas:

kasdienis

2-3 kartai per savaitę

savaitinis

dvisavaitinis

2-3 kartai per mėnesį

mėnesinis

dvimėnesinis

4 kartai per metus

ketvirtinis

2-3 kartai per metus

pusmetinis

kasmetinis

įvairaus dažnumo

